

26.4.2018

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie środków na rzecz zapobiegania mobbingowi i molestowaniu seksualnemu w pracy, przestrzeni publicznej i życiu politycznym w UE, a także zwalczania tych zjawisk
(2018/2055(INI))

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia

Sprawozdawczyni: Pina Picierno

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	13

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie środków na rzecz zapobiegania mobbingowi i molestowaniu seksualnemu w pracy, przestrzeni publicznej i życiu politycznym w UE, a także zwalczania tych zjawisk (2018/2055(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz art. 8, 10, 19 i 157 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, która weszła w życie wraz z traktatem lizbońskim w grudniu 2009 r.¹, a w szczególności jej art. 20, 21, 23 i 31,
- uwzględniając sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) z 2014 r. zatytułowane „Violence against women: an EU-wide survey” [Przemoc wobec kobiet: badanie na poziomie UE],²,
- uwzględniając dyrektywę 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja przeredagowana)³,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług, która definiuje i potępia molestowanie i molestowanie seksualne⁴,
- uwzględniając wskaźnik równouprawnienia płci opracowany przez Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE),
- uwzględniając deklarację trzech prezydencji UE z dnia 19 lipca 2017 r. w sprawie równości kobiet i mężczyzn, wydaną przez Estonię, Bułgarię i Austrię,
- uwzględniając instrumenty prawne ONZ w dziedzinie praw człowieka, zwłaszcza te dotyczące praw kobiet, takie jak Karta Narodów Zjednoczonych, Powszechna deklaracja praw człowieka, Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet i Protokół do tej konwencji, Konwencja w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania,
- uwzględniając inne instrumenty ONZ w sprawie molestowania seksualnego i przemocy wobec kobiet, takie jak deklaracja wiedeńska i program działania z dnia 25 czerwca 1993 r. przyjęte przez Światową Konferencję Praw Człowieka, deklaracja Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie eliminacji przemocy wobec kobiet z dnia 20

¹ Dz.U. C 326 z 26.10.2012, s. 391.

² <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>

³ Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 23.

⁴ Dz.U. L 373 z 21.12.2004, s. 37.

grudnia 1993 r., rezolucja z dnia 21 lipca 1997 r. w sprawie przeciwdziałania przestępczości i środków prawa karnego mających na celu likwidację przemocy wobec kobiet, sprawozdania specjalne sprawozdawców ONZ w sprawie przemocy wobec kobiet oraz zalecenie ogólne nr 19 przyjęte przez Komitet ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet,

- uwzględniając deklarację pekińską i pekińską platformę działania, przyjęte podczas czwartej Światowej Konferencji w sprawie Kobiet w dniu 15 września 1995 r., oraz późniejsze dokumenty końcowe przyjęte na sesjach specjalnych Organizacji Narodów Zjednoczonych Pekin +5 (2000 r.), Pekin +10 (2005 r.), Pekin +15 (2010 r.) i Pekin +20 (2015 r.),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającą normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującą decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW („dyrektywa w sprawie praw ofiar”)⁵,
- uwzględniając porozumienie ramowe dotyczące nękania i przemocy w miejscu pracy zawarte między ETUC/CES, BusinessEurope, UEAPME oraz CEEP w dniu 26 kwietnia 2007 r.,
- uwzględniając sprawozdanie europejskiej sieci krajowych organów ds. równości (EQUINET) zatytułowane „The Persistence of Discrimination, Harassment and Inequality for Women. The Work of Equality Bodies informing a new European Commission Strategy for Gender Equality” [Utrzymywanie się dyskryminacji, napastowania i nierówności w stosunku do kobiet. Prace organów ds. równości wykorzystane w nowej strategii Komisji Europejskiej na rzecz równouprawnienia płci], opublikowane w 2015 r.,
- uwzględniając konwencję stambulską o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, w szczególności jej art. 2 i 40⁶, i rezolucję Parlamentu z dnia 12 września 2017 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej⁷,
- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 20 września 2001 r. w sprawie nękania w miejscu pracy⁸, z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie eliminacji przemocy wobec kobiet⁹, z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie priorytetów oraz zarysu ram nowej polityki UE w dziedzinie walki z przemocą wobec kobiet¹⁰, z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie śródkresowej analizy europejskiej strategii na lata 2007–2012 na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa w pracy¹¹, z dnia 25 lutego 2014 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet¹² oraz ocenę europejskiej wartości dodanej

⁵ Dz.U. L. 315 z 14.11.2012, s. 57.

⁶ <https://rm.coe.int/168008482e>

⁷ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0329.

⁸ Dz.U. C 77 E z 28.3.2002, s. 138.

⁹ Dz.U. C 285 E z 21.10.2010, s. 53.

¹⁰ Dz.U. C 296 E z 2.10.2012, s. 26.

¹¹ Dz.U. C 168 E z 14.6.2013, s. 102.

¹² Dz.U. C 285 z 29.8.2017, s. 2.

z listopada 2013 r., z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie przystąpienia UE do Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencji stambulskiej)¹³,

- uwzględniając rezolucję z dnia 14 marca 2017 r. w sprawie równości kobiet i mężczyzn w Unii Europejskiej w latach 2014–2015¹⁴, z dnia 10 marca 2015 r. w sprawie postępów w dążeniu do równości kobiet i mężczyzn w Unii Europejskiej – 2013 r.¹⁵ oraz z dnia 24 października 2017 r. w sprawie uzasadnionych środków ochrony sygnalistów działających w interesie publicznym podczas ujawniania poufnych informacji posiadanych przez przedsiębiorstwa i organy publiczne¹⁶,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 26 października 2017 r. w sprawie przeciwdziałania molestowaniu i wykorzystywaniu seksualnemu w UE¹⁷,
  - uwzględniając sprawozdanie pt. „Safe at home, safe at work – Trade union strategies to prevent, manage and eliminate work-place harassment and violence against women” [Bezpieczna w domu, bezpieczna w pracy – Strategie związków zawodowych mające na celu przeciwdziałanie molestowaniu i przemocy wobec kobiet w miejscu pracy, a także zarządzanie tym zjawiskiem i eliminowanie go],
  - uwzględniając sprawozdanie z posiedzenia ekspertów ds. przemocy wobec kobiet i mężczyzn w środowisku pracy, zorganizowanego przez Międzynarodową Organizację Pracy w dniach 3–6 października 2016 r.,
  - uwzględniając badanie Unii Międzyparlamentarne pt. „Sexism, harassment and violence against women parliamentarians (2016)” [Seksizm, przemoc i molestowanie posłanek (2016)]¹⁸,
  - uwzględniając badanie pt. „Bullying and sexual harassment at the workplace, in public spaces, and in political life in the EU” [Nękanie i molestowanie seksualne w miejscu pracy, przestrzeni publicznej i życiu politycznym w UE]¹⁹,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A8-0000/2018),
- A. mając na uwadze, że równość kobiet i mężczyzn jest podstawową wartością UE uznaną w Traktatach oraz w Karcie praw podstawowych; mając na uwadze, że przemoc uwarunkowana płcią wynika z nierównej relacji sił między mężczyznami i kobietami i wiąże się z patriachatem;

---

¹³ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0451.

¹⁴ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0073.

¹⁵ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0050.

¹⁶ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0402.

¹⁷ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0417.

¹⁸ <https://www.ipu.org/resources/publications/reports/2016-10/sexism-harassment-and-violence-against-women-parliamentarians>

¹⁹ Badanie Departamentu Tematycznego ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej, marzec 2018, PE 604.909.

- B. mając na uwadze, że w dyrektywie 2002/73/WE zdefiniowano molestowanie seksualne jako „sytuację, w której ma miejsce jakakolwiek forma niepożądanego zachowania werbalnego, niewerbalnego lub fizycznego o charakterze seksualnym, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby, w szczególności przy stwarzaniu atmosfery zastraszenia, wrogości, poniżenia, upokorzenia lub obrazy”;
- C. mając na uwadze, że ta definicja powinna zostać przeredagowana w związku z rozwojem społeczeństwa i rozwojem technologicznym oraz ze zmianą postaw, która zaszła z upływem lat;
- D. mając na uwadze, że molestowanie seksualne jest formą przemocy, a także najskrajniejszym, lecz powszechnie występującym przejawem dyskryminacji ze względu na płeć; mając na uwadze, że kobiety stanowią blisko 90 % ofiar molestowania seksualnego, a mężczyźni około 10 %; mając na uwadze, że ogólnounijne badanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2014 r. pt. „Violence against women” [Przemoc wobec kobiet] dowodzi, iż jedna kobieta na trzy doświadczyła przemocy fizycznej lub seksualnej w dorosłym życiu; mając na uwadze, że 55 % kobiet w UE było molestowanych seksualnie; mając na uwadze, że 32 % ofiar w UE doniosło, że sprawcą był ich przełożony, współpracownik lub klient; mając na uwadze, że 75 % kobiet pracujących w zawodach wymagających specjalnych kwalifikacji lub zajmujących wyższe stanowiska kierownicze było molestowanych seksualnie; mając na uwadze, że 61 % kobiet zatrudnionych w sektorze usług było molestowanych seksualnie; mając na uwadze, że w każdej chwili ogółem 5–10 % europejskich pracowników jest nękanych w miejscu pracy;
- E. mając na uwadze, że nękanie psychiczne i molestowanie seksualne w środowisku pracy są zabronione na szczeblu UE, w tym w odniesieniu do dostępu do zatrudnienia, szkolenia zawodowego i awansu, oraz wchodzą w zakres kwestii związanych ze zdrowiem i bezpieczeństwem;
- F. mając na uwadze, że przypadki molestowania seksualnego nader często nie są zgłaszane ze względu na niski poziom świadomości społecznej na temat tego problemu, strach przed jego podejmowaniem, niewystarczające kanały zgłaszania i monitorowania przypadków molestowania, a także ze względu na banalizację przemocy;
- G. mając na uwadze, że nękanie i molestowanie seksualne nadal są przyczyną poważnych problemów w różnych kontekstach społecznych, w tym w miejscu pracy, w przestrzeni publicznej i w życiu politycznym;
- H. mając na uwadze, że molestowanie seksualne i nękanie psychiczne są zjawiskiem, które dotyczy ofiar i sprawców niezależnie od wieku, wykształcenia, poziomu dochodów czy statusu społecznego, oraz że wywołuje skutki fizyczne, seksualne, emocjonalne i psychologiczne u ofiar; mając na uwadze, że stereotypy dotyczące płci i seksizm, w tym seksistowska mowa nienawiści zarówno w internecie, jak i poza nim, stanowią podstawowe przyczyny wielu form przemocy wobec kobiet i dyskryminacji kobiet i są przeszkodą we wzmacnianiu pozycji kobiet;
- I. mając na uwadze, że w dyrektywie o prawach ofiar przemocy na tle płciowym jest rozumiana jako pogwałcenie podstawowych wolności ofiary i obejmuje przemoc seksualną (w tym gwałt, napaść na tle seksualnym i molestowanie seksualne); mając na

uwadze, że kobiety będące ofiarami przemocy na tle płciowym oraz ich dzieci często wymagają szczególnego wsparcia i szczególnej ochrony ze względu na występujące w przypadku takiej przemocy wysokie ryzyko ponownej wiktymizacji, zastraszania i odwetu;

- J. mając na uwadze, że problem przemocy w środowisku pracy często podejmuje się fragmentarycznie, skupiając się na bardziej widocznych formach przemocy, jak przemoc fizyczna; mając na uwadze tymczasem, że molestowanie seksualne i nękanie psychiczne mogą mieć nawet jeszcze bardziej destrukcyjny wpływ na dotknięte nimi osoby;
- K. mając na uwadze, że skutki zarówno molestowania fizycznego, jak i werbalnego, w tym molestowania w internecie, są szkodliwe nie tylko w perspektywie krótkoterminowej, ale również długoterminowej i mogą obejmować, między innymi, stres i ciężką depresję;
- L. mając na uwadze, że prawo UE zobowiązuje państwa członkowskie do ustanowienia organu ds. równości, który udziela niezależnej pomocy ofiarom molestowania, prowadzi niezależne badania, gromadzi stosowne, zdezagregowane, porównywalne dane, prowadzi badania dotyczące definicji i klasyfikacji czynów, publikuje niezależne sprawozdania i wydaje zalecenia w sprawach dotyczących zatrudnienia i kształcenia zawodowego, dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług, a także zalecenia dla osób prowadzących działalność na własny rachunek;
- M. mając na uwadze, że kobiety w Unii Europejskiej nie są w równym stopniu chronione przed przemocą uwarunkowaną płcią, molestowaniem seksualnym i nękaniami psychicznymi ze względu na rozbieżną politykę i przepisy prawne w państwach członkowskich; mając na uwadze, że systemy sądownicze nie zawsze zapewniają kobietom wystarczające wsparcie; mając na uwadze, że sprawcy przemocy ze względu na płeć są często wcześniej znani ofierze, a ofiara jest niejednokrotnie uzależniona od sprawcy, co zwiększa jej strach przed zgłoszeniem doświadczanej przemocy;
- N. mając na uwadze, że wszystkie państwa członkowskie podpisały konwencję stambulską, ale nie wszystkie ją ratyfikowały;
- O. mając na uwadze, że seksizm w odniesieniu do posłanek oraz molestowanie seksualne i nękanie psychiczne posłanek są realnym i powszechnie występującym zjawiskiem; mając na uwadze, że sprawcami nękania i molestowania są nie tylko oponenci polityczni, ale mogą być nimi również członkowie tej samej partii, a także przywódcy religijni, przedstawiciele organów lokalnych, a nawet członkowie rodziny;
- P. mając na uwadze, że na politykach jako wybranych przedstawicielach obywateli spoczywa podstawowy obowiązek stanowienia pozytywnego wzorca dla innych, jeśli chodzi o zapobieganie molestowaniu seksualnemu i zwalczanie go w społeczeństwie;
- Q. mając na uwadze, że legitymacja kobiet obecnych w sferze politycznej jest niekiedy w dalszym ciągu podważana, a kobiety cierpią z powodu stereotypów, które zniechęcają je do angażowania się w politykę;
- R. mając na uwadze, że nie wszystkie parlamenty krajowe, regionalne i lokalne posiadają

specjalne struktury i przepisy wewnętrzne, które ustanawiałyby stosowne kanały zapewniające możliwość bezpiecznego i poufnego składania skarg związanych z molestowaniem oraz ich rozpatrywania; mając na uwadze, że szkolenie z problematyki molestowania seksualnego i nękania psychicznego powinno być obowiązkowe dla wszystkich pracowników i członków parlamentów;

- S. mając na uwadze, że do molestowania seksualnego i nękania psychicznego dochodzi nie tylko w miejscu pracy, ale również w przestrzeni publicznej, w tym w strukturach kształcenia formalnego i nieformalnego, w placówkach opieki zdrowotnej i w obiektach rekreacyjnych, na ulicy i w środkach transportu publicznego;
- T. mając na uwadze, że cyberstalking i molestowanie w internecie wiążą się z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych do uporczywego nękania, molestowania i kontrolowania innych osób lub manipulowania nimi; mając na uwadze, że molestowanie w internecie jest problemem dotyczącym zwłaszcza młode kobiety, ponieważ w większym stopniu korzystają one z internetu; mając na uwadze, że 20 % młodych kobiet (w wieku od 18 do 29 lat) w UE-28 doświadczyło molestowania w internecie;

Zalecenia ogólne

1. stanowczo potępia wszelkie formy przemocy wobec kobiet;
2. podkreśla, że w dążeniach do położenia kresu wszelkim formom molestowania i przemocy seksualnej centralną rolę odgrywają mężczyźni; wzywa Komisję i państwa członkowskie do aktywnego włączania mężczyzn w kampanie szerzenia wiedzy oraz kampanie prewencyjne i edukacyjne w dziedzinie równouprawnienia płci;
3. apeluje do Komisji, by monitorowała prawidłowość wdrażania dyrektyw UE zakazujących molestowania seksualnego;
4. wzywa państwa członkowskie do opracowania wszechstronnych krajowych planów działania w zakresie przemocy wobec kobiet oraz do zwrócenia przy tym uwagi na zapewnienie odpowiednich zasobów na potrzeby organów ds. równości;
5. apeluje do Komisji, by zebrała przykłady najlepszych praktyk w zwalczaniu molestowania seksualnego i nękania psychicznego w miejscu pracy i w innych obszarach życia, a także, by szeroko rozpowszechniała wyniki tej oceny;
6. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia właściwych i odpowiednich mechanizmów finansowania programów i działań mających na celu zwalczanie molestowania seksualnego i nękania psychicznego kobiet;
7. wzywa wszystkie państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do niezwłocznego ratyfikowania i pełnego wdrożenia konwencji stambulskiej;
8. wzywa Komisję i państwa członkowskie do uzyskania jasnego obrazu problemu molestowania seksualnego w całej UE, dzięki lepszym i silniej podbudowanym naukowo badaniom obejmującym m.in. takie nowe wyzwania, jak cyberprzemoc;

9. z zadowoleniem przyjmuje nową i szeroko zakrojoną debatę publiczną, która toczy się również w mediach społecznościowych i przyczynia się do ponownego skupienia uwagi na kwestii granic w odniesieniu do molestowania seksualnego i akceptowalnych zachowań;
10. apeluje do Komisji Europejskiej, by przedstawiła wniosek ustawodawczy mający na celu zwalczanie mobbingu i molestowania seksualnego w miejscu pracy, w przestrzeni publicznej i w życiu politycznym, oraz by ujęła w nim aktualną i wyczerpującą definicję molestowania (o charakterze seksualnym bądź innym) oraz mobbingu;
11. apeluje do Komisji i państw członkowskich, by we współpracy z Eurostatem i EIGE usprawniały i wspierały gromadzenie stosownych, zdezagregowanych, porównywalnych danych dotyczących przypadków molestowania seksualnego i nękania psychicznego;
12. wzywa Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia wspólnych definicji różnych rodzajów przemocy wobec kobiet oraz wspólnych norm prawnych odnośnie do uznawania przemocy wobec kobiet za przestępstwo, w oparciu o relacje i bezpośrednie doświadczenia kobiet;
13. wzywa państwa członkowskie do dopilnowania, aby funkcjonariusze organów ścigania i sędziowie byli odpowiednio przeszkoleni, by rozumieć zjawisko przemocy i molestowania w miejscu pracy i w innych sytuacjach;
14. apeluje do państw członkowskich o zagwarantowanie jakości i odpowiedniego finansowania specjalistycznych usług dla ofiar przemocy na tle płciowym oraz molestowania seksualnego i nękania psychologicznego, a także o uznanie, że te przejawy przemocy wobec kobiet są ze sobą powiązane i należy się nimi zająć w oparciu o podejście całościowe;

Przemoc w miejscu pracy

15. podkreśla, że istnieje pilna potrzeba, by państwa członkowskie, organizacje pracodawców i związki zawodowe wspierały kobiety i zachęcały je do zgłaszania przypadków molestowania seksualnego, dyskryminacji ze względu na płeć i nękania;
16. podkreśla, że istnieje pilna potrzeba wprowadzenia międzynarodowej normy pracy dotyczącej przemocy i molestowania w miejscu pracy, która to norma zapewniałaby ramy prawne działań rządów, pracodawców, firm i związków zawodowych;
17. zauważa, że w niektórych sektorach i zawodach istnieje większe narażenie na przemoc, zwłaszcza w służbie zdrowia, ratownictwie, edukacji, transporcie, pracy domowej, rolnictwie i gospodarce wiejskiej, a także w sektorze tekstylnym, odzieżowym, skórzanym i obuwniczym;
18. zauważa, że niektóre grupy pracowników mogą być w większym stopniu dotknięte nękaniami i przemocą w miejscu pracy, zwłaszcza kobiety ciężarne i rodzice, kobiety niepełnosprawne, migrantki, kobiety wywodzące się z ludów tubylczych, osoby LGBTI oraz kobiety zatrudnione w niepełnym wymiarze czasu pracy lub na umowę na czas określony;

19. wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia środków w celu zapobiegania przemocy i molestowaniu w miejscu pracy oraz zwalczania tych zjawisk za pośrednictwem strategii określających środki prewencyjne, skuteczne, przejrzyste i poufne procedury rozpatrywania skarg, sankcje dla sprawców oraz za pośrednictwem informacji mających zapewnić zrozumienie strategii i procedur przez pracowników; podkreśla, że środków tych nie należy włączać do istniejących struktur, jeżeli struktury te zawierają już bariery związane z płcią;
20. apeluje do państw członkowskich o inwestowanie w szkolenie inspektorów pracy oraz o dopilnowanie, by firmy i organizacje udzielały ofiarom profesjonalnego wsparcia zawodowego i psychospołecznego;
21. wzywa państwa członkowskie do podjęcia środków w celu zapewnienia równych płac, aby zapobiegać nadużywaniu pozycji, oraz do propagowania równości płci, która ma podstawowe znaczenie w walce z przemocą wobec kobiet;
22. uważa, że niezbędne jest kompleksowe podejście do przemocy w miejscu pracy, w ramach którego należy przyznać, że istnieje powiązanie między nękaniami i molestowaniem seksualnym, różnymi formami niepłatnej pracy w gospodarce formalnej i nieformalnej (takimi jak produkcja rolna na własne potrzeby, przygotowywanie posiłków, opieka nad dziećmi i osobami starszymi) oraz szeregiem systemów zdobywania doświadczenia zawodowego (takich jak przygotowanie zawodowe, staże i wolontariat);
23. przyznaje, że skutki przemocy domowej często przenoszą się na miejsce pracy, wywierając negatywny wpływ na życie pracowników i wydajność przedsiębiorstw, oraz że skutki przemocy mogą przenosić się również w przeciwnym kierunku, tzn. z miejsca pracy do domu; w tym kontekście wzywa Komisję do zapewnienia wytycznych w sprawie możliwości stosowania europejskich nakazów ochrony w miejscu pracy oraz do wyjaśnienia kwestii obowiązków pracodawcy;

Przemoc w życiu politycznym

24. wzywa wszystkich polityków, by stosowali się do najwyższych norm postępowania i stanowili dla innych wzorzec odpowiedzialnego zachowania, jeśli chodzi o zapobieganie molestowaniu seksualnemu i zwalczanie go w parlamentach i poza nimi;
25. jest zaniepokojony molestowaniem kobiet zajmujących się polityką, do którego dochodzi w mediach społecznościowych w postaci tzw. trollowania obejmującego umieszczanie seksistowskich i obraźliwych komentarzy, w tym groźenie śmiercią i gwałtem;
26. podkreśla znaczenie stworzenia ponadpartyjnych strategii i procedur służących ochronie osób wybranych w wyborach do pełnienia funkcji politycznych, jak również pracowników;
27. przyznaje, że listy z zachowaniem zasady parytetu odgrywają kluczową rolę w umożliwianiu kobietom udziału w życiu politycznym;
28. wzywa wszystkie partie polityczne do podjęcia konkretnych kroków w walce z tym

problemem, łącznie ze zmianą wewnętrznych przepisów partii w celu wprowadzenia polityki zera tolerancji dla sprawców molestowania seksualnego i nękania kobiet w polityce;

29. apeluje do parlamentów krajowych, regionalnych i lokalnych o udzielanie ofiarom kompleksowego wsparcia w ramach procedur wewnętrznych lub w kontaktach z policją, o prowadzenie postępowań wyjaśniających, prowadzenie poufnego chronologicznego rejestru spraw, zapewnienie obowiązkowego szkolenia wszystkich pracowników i parlamentarzystów w dziedzinie szacunku i godności oraz o przyjęcie innych najlepszych praktyk w celu zagwarantowania zerowej tolerancji na wszystkich szczeblach swoich instytucji;
30. wzywa polityków, aby zachęcali do organizowania szkoleń kadry kierowniczej w celu zapobiegania biernym postawom liderów oraz do wskazywania sytuacji, w których dochodzi do przemocy wobec kobiet;

Przemoc w przestrzeni publicznej

31. zwraca się do Komisji o zaproponowanie definicji przestrzeni publicznej oraz do uwzględnienia przy tym zmieniających się technologii komunikacji, a tym samym do ujęcia w tej definicji również „wirtualnej” przestrzeni publicznej, jak sieci społecznościowe lub strony internetowe;
32. wzywa państwa członkowskie, aby rozważyły wprowadzenie szczegółowego ustawodawstwa dotyczącego molestowania w przestrzeni publicznej, obejmującego programy interwencyjne poświęcone konkretnie roli interweniowania przez osoby postronne;
33. apeluje do Komisji i państw członkowskich, aby prowadziły dalsze badania nad przyczynami i konsekwencjami molestowania seksualnego w przestrzeni publicznej;
34. zaznacza, że jednym z najlepszych narzędzi w walce z przemocą ze względu na płeć w miejscach publicznych są kampanie uświadamiające;
35. podkreśla, że edukacja każdego szczebla stanowi zasadnicze narzędzie służące zapobieganiu tym formom niewłaściwego zachowania;
36. zauważa, że niektóre środki podjęte w państwach członkowskich okazały się skuteczne pod względem ograniczenia liczby przypadków molestowania w przestrzeni publicznej, takie jak nadzór formalny (zwiększenie obecności policji i pracowników firm transportowych w środkach transportu publicznego, telewizja przemysłowa (CCTV)) i nadzór naturalny (lepsza widoczność i usprawnione oświetlenie);
37. apeluje do państw członkowskich, aby przypominały dostawcom usług internetowych o obowiązku ochrony konsumentów korzystających z ich usług online poprzez podejmowanie działania w przypadku powtarzającego się nękania czy stalkingu w celu ochrony ofiary, uzmysłowienia sprawcy, że nie pozostanie bezkarny, oraz doprowadzenia w ten sposób do zmiany postępowania sprawcy;
38. wzywa Komisję i państwa członkowskie do ujednolicenia ustawodawstwa w celu

zwiększenia skuteczności prawa zapobiegającego molestowaniu i mobbingowi;

o

o o

39. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.

UZASADNIENIE

Molestowanie seksualne i mobbing to dwie najskrajniejsze a jednocześnie najbardziej rozpowszechnione formy dyskryminacji ze względu na płeć, których ofiarami są w 90 % kobiety. Do 55 % kobiet w UE padło ofiarą molestowania seksualnego, a jedna na dziesięć kobiet doświadczyła molestowania seksualnego lub uporczywego nękania z użyciem nowych technologii. Mimo że przemoc seksualna i molestowanie stanowią przykład rażącego naruszenia zasady równości płci, a tym samym stoją w sprzeczności z jedną z podstawowych wartości UE i utrwalanym od dziesięcioleci kompleksowym prawodawstwem międzynarodowym, są bardzo realnym i uporczywym problemem w niemal każdym kraju na całym świecie.

Prawodawstwo wdrażane w celu zwalczania przemocy i molestowania w UE nie jest jednolite, co odzwierciedla różnice społeczne, kulturowe, prawne i administracyjne w państwach członkowskich, zwłaszcza pod względem zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy. Większość państw członkowskich reguluje kwestie związane z przemocą i molestowaniem w drodze ustawodawstwa w dziedzinie równego traktowania albo ogólnego prawa pracy, a nie szczegółowego ustawodawstwa w dziedzinie bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy. Różnice te znajdują odzwierciedlenie również w odmiennych definicjach molestowania seksualnego, przemocy i mobbingu. Kluczowe znaczenie dla inicjatyw podejmowanych na szczeblu UE ma dążenie do wypracowania ogólnounijnego podejścia do definicji przemocy wobec kobiet oraz badanie przyczyn i konsekwencji tego zjawiska.

W prawie UE molestowanie seksualne definiuje się jako „sytuację, w której ma miejsce jakakolwiek forma niepożądanego zachowania werbalnego, niewerbalnego lub fizycznego o charakterze seksualnym, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby, w szczególności przy stwarzaniu atmosfery zastraszenia, wrogości, poniżenia, upokorzenia lub obrazy”. Ponadto w dyrektywie o prawach ofiar przemocy na tle płciowym jest rozumiana jako pogwałcenie podstawowych wolności ofiary i obejmuje przemoc seksualną (w tym gwałt, napaść na tle seksualnym i molestowanie seksualne).

Molestowanie seksualne i mobbing to zjawiska, które dotyczą ofiar i sprawców niezależnie od wieku, wykształcenia czy statusu społeczno-ekonomicznego. Są one zakorzenione w stereotypach płciowych i seksizmie, łącznie z seksistowską mową nienawiści, które mogą prowadzić do dalszych form demoralizującej przemocy mającej wpływ nie tylko na ofiary, ale i na ich rodziny.

Istniejące między państwami członkowskimi różnice w sposobie definiowania molestowania seksualnego i przemocy oraz w opracowywaniu ustawodawstwa dotyczącego tych zjawisk mają wpływ na to, czy sprawa jest uważana za naruszenie czyjejś godności, a tym samym czy zostanie zgłoszona jako przypadek przemocy i molestowania. Na przykład kobiety nie zawsze zdają sobie sprawę z tego, że podjęte przeciw nim działania stanowi przejaw molestowania seksualnego lub mobbingu, i dlatego nie zgłaszają sprawy. Ponadto wiele ofiar przemocy i molestowania nie podejmuje kroków prawnych z powodu ograniczonych szans na powodzenie albo z obawy przed odwetem. Dlatego powszechnym problemem na całym świecie, w tym w UE, jest to, że wiele przypadków nie jest zgłaszanych.

Do głównych powodów niechęci do przyznania na szczeblu krajowym, że istnieje problem molestowania seksualnego i mobbingu, należy brak świadomości tego, co stanowi

molestowanie seksualne, nieliczne właściwe narzędzia/metody oceny tej kwestii i zarządzania nią, niska pozycja tego zagadnienia wśród priorytetów rządów i organizacji, ograniczone dowody naukowe i nieliczne szczegółowe uregulowania tej kwestii.

Często w **miejscu pracy** na nasilenie zjawisk molestowania seksualnego i mobbingu mogą mieć wpływ problemy takie jak struktura pracy w przedsiębiorstwie czy organizacji, niekompetentna kadra kierownicza, trudna sytuacja społeczna ofiar, negatywne lub wrogie nastawienie otoczenia oraz kultura, która akceptuje lub wręcz nieumyślnie pochwała molestowanie.

Jeśli chodzi o **życie polityczne**, przemoc wobec kobiet często wykorzystuje się do zniechęcania kobiet do zaangażowania się w politykę czy do aktywności politycznej. Pojawiły się ogólnoswiatowe kampanie przeciw przemocy wobec kobiet w polityce, takie jak #NotTheCost. Zniechęcanie kobiet wynika ze stereotypu, jakoby kobiety nie były stworzone do polityki, a takie postawy utrudniają wielu kobietom zaangażowanie się w politykę. Osoby utrwalające te przekonania to np. przeciwnicy polityczni czy niezadowoleni obywatele, czasami inne dominujące postaci takie jak przywódcy religijni czy nawet członkowie własnej rodziny danej osoby.

Mimo że molestowanie seksualne w **przestrzeni publicznej** jest powszechne, często nie jest ono zgłaszane ani uwzględniane w badaniach czy odpowiednim prawodawstwie. Może do niego dojść w środku transportu publicznego, na ulicy, w barze lub restauracji. Ma ono miejsce również na forach internetowych, ponieważ zwiększony dostęp do nowych technologii stworzył jeszcze więcej możliwości molestowania i używania przemocy na każdym poziomie i w każdym obszarze życia społecznego, a sprawcy pozostają bezkarni z uwagi na anonimowość w sieci.

Molestowanie seksualne i mobbing mogą mieć trwałe szkodliwe **wpływ** na ofiary, łącznie z poważnymi konsekwencjami dla zdrowia psychicznego (niepokój i lęk) i fizycznego (stłuczenia, rany a nawet śmierć). Indywidualne konsekwencje molestowania w miejscu pracy mogą być różnorakie i obejmować zarówno mniej poważne przypadki stresu, jak i długie zwolnienie lekarskie, a czasami stanowić nawet przyczynę samobójstwa. Poza tym przemoc ma wpływ nie tylko na ofiarę, ale i na jej rodzinę. Kobiety będące ofiarami przemocy na tle płciowym oraz ich dzieci często wymagają szczególnego wsparcia i szczególnej ochrony ze względu na wysokie ryzyko ponownego molestowania i ponownej przemocy.

Jak wynika z niniejszego sprawozdania, istnieje pilna potrzeba zwiększenia poziomu wiedzy, na przykład poprzez gromadzenie stosownych, zdezagregowanych i porównywalnych danych, oraz zrozumienia zagrożeń i konsekwencji przemocy i molestowania w miejscu pracy, przestrzeni publicznej i życiu politycznym, aby znaleźć możliwe sposoby i metody walki z nimi. Konieczne jest również wyjaśnienie warunków, definicji i klasyfikacji stosowanych w odniesieniu do różnych rodzajów przemocy seksualnej i przemocy na tle płciowym.